

บทที่ 3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีในครั้งนี้อย่างไร ผู้ศึกษาได้ศึกษาทั้งปัจจัยทางด้านลูกหนี้ ปัจจัยทางด้านธนาคาร และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ในปัจจัยด้านตัวลูกหนี้ ต้องการทราบว่าปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ รายได้ของกิจการ ระดับการศึกษา เพศ ประเภทของธุรกิจ ลักษณะของธุรกิจ ปริมาณหนี้สินรวม การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ การวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ และการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้แก่ลูกหนี้ มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี โดยอาศัยแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์คือแบบจำลองโพรบิต (probit) ในปัจจัยด้านธนาคาร ผู้ศึกษาต้องการทราบว่าปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแฟ้มลูกหนี้รายตัวมาวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละ เพื่ออธิบายเชิงพรรณนาประกอบการวิเคราะห์ โดยตัวแปรด้านธนาคารที่จะนำมาวิเคราะห์ได้แก่ การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ การวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ และการวิเคราะห์การอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ ในปัจจัยด้านเศรษฐกิจได้ใช้ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงานและปริมาณสินเชื่อรวมทั้งระบบ มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูลเศรษฐกิจเหล่านี้กับหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) โดยอาศัยสมการถดถอย (regression) ในการวิเคราะห์

3.1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านลูกหนี้ที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี

3.1.1 ลักษณะทั่วไปของลูกหนี้

ลักษณะของลูกหนี้ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษานี้มีลักษณะปัจจัยที่มีหน่วยสามารถนับจำนวนได้คือ รายได้จากการดำเนินงาน โดยใช้อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายรวมมีหน่วยเป็นร้อยละ ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจมีหน่วยเป็นปี ปริมาณหนี้สินรวม(เท่า)โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ปริมาณเช็คคืนมีหน่วยเป็นฉบับ อายุมีหน่วยเป็นปี เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัย ในกลุ่มลูกหนี้ทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเกินบัญชี ได้ตามปกติเงื่อนไขของธนาคารและกลุ่มที่เป็นหนี้เสียของวงเงินสินเชื่อเบิกเกินบัญชี พบว่าปัจจัยต่าง ๆ นั้นสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 อายุ ประสิทธิภาพในการดำเนินงานธุรกิจ รายได้จากกิจการดำเนินงานธุรกิจ ปริมาณหนี้สิน และปริมาณเช็คคืน ของลูกหนี้เบิกเงินเกินบัญชี ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคส่วนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2536-2540

ลักษณะบัญชี	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้ปัญหาหนี้เงินเชื่อเบิก				ลูกหนี้ที่เป็นหนี้ปัญหาหนี้เงินเชื่อเบิก				รวมลูกหนี้ทั้งหมด			
	เงินเกินบัญชี				เงินเกินบัญชี							
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
อายุ (ปี)	41.68	1	22	67	40.94	0.63	22	64	41.25	0.55	22	67
อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขาย(ร้อยละ)	25.77	0.5282	2.60	22.80	20.50	0.3101	13.50	50.0	22.69	0.3326	2.60	50.00
ประสิทธิภาพในการดำเนินงานธุรกิจ (ปี)	6.77	0.18	2	9	5.16	0.0937	2	8	5.83	0.11	2	9
ปริมาณเช็คคืน (ฉบับ)	0.97	0.056	0	2	1.85	0.037	0	3	1.49	0.0435	0	3
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	0.8257	0.0134	0.34	1.11	1.1732	0.02323	0.22	2.00	1.0298	0.0186	0.22	2.00
รวม			92 ราย				131 ราย				223 ราย	

ที่มา : จากการสำรวจ

ปัจจัยด้านรายได้จากการดำเนินงานของกิจการ (INC)

รายได้จากการดำเนินงานของกิจการของลูกหนี้ คือ รายได้ที่ได้จากการขายสินค้า การให้บริการต่างๆ หรือรายได้จากการทำงาน รายได้จากการดำเนินงานนี้จะแสดงถึงความสามารถของลูกหนี้ว่ามีความสามารถในการบริหารงานมากน้อยแค่ไหนและในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับลูกหนี้ของธนาคารจะพิจารณาความสามารถในการหารายได้ของกิจการเป็นอันดับแรกเพื่อดูว่ากิจการนั้นๆ เมื่อกู้เงินไปแล้วสามารถชำระหนี้คืนได้ตามเงื่อนไขที่ตกลงหรือไม่ เนื่องจากรายได้เป็นตัวกำหนดความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคาร ยิ่งลูกหนี้มีรายได้สูงเท่าไร ความสามารถในการชำระดอกเบี้ยย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย โอกาสที่ลูกหนี้รายนั้นจะเสียหายย่อมลดลง ในการศึกษาครั้งนี้นำรายได้จากการดำเนินงานมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับปัญหาการเกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี รายได้จากการดำเนินงานของลูกหนี้ วัดค่าในรูปของอัตราส่วน โดยใช้อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิ(กำไรสุทธิ)ต่อยอดขาย ผลตอบแทนสุทธิหรือกำไรสุทธิหาได้จาก ยอดขายรวมหรือรายได้รวมหักด้วยต้นทุนขายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการขาย ภาษี ดอกเบี้ยจ่ายธนาคาร และเงินปันผลจ่าย จากตาราง 3.1 จะเห็นว่า รายได้จากการดำเนินงาน ในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายจากการดำเนินงานมีค่าต่ำสุดร้อยละ 2.60 สูงสุดร้อยละ 39.40 หรือมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 25.77 ส่วนกลุ่มลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีมีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขาย ค่าต่ำสุดร้อยละ 13.50 สูงสุดร้อยละ 50.0 หรือมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.5061 อาจกล่าวได้ว่าโดยเฉลี่ยลูกหนี้ที่ใช่วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีทั้งหมดจะมีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายต่ำสุดร้อยละ 2.60 สูงสุดร้อยละ 50.0 หรือมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.6809 จะเห็นว่ารายได้จากการดำเนินงานโดยเฉลี่ยแล้วทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก ประเภทเจ้าของคนเดียว กิจการส่วนใหญ่เป็นกิจการซื้อมาขายไป เพราะทำเลที่ตั้งของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าภาคสวนแก้ว ลูกค้าสินเชื่อส่วนใหญ่ก็จะเป็นลูกค้ารายย่อยภายในศูนย์การค้าซึ่งมีขนาดธุรกิจใกล้เคียงกัน ทำธุรกิจคล้ายคลึงกันผลตอบแทนหรือกำไรจากการดำเนินงานจึงไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 3.2 รายได้จากการดำเนินงานของลูกหนี้ที่ใช้วงเงินเบิกเกินบัญชีที่วัดโดยอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายรวม ของลูกหนี้เบิกเงินเกินบัญชีธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขา กาดสวนแก้ว เชียงใหม่

อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายสุทธิ(ร้อยละ)	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเงินเบิกเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเงินเบิกเกินบัญชี		รวมลูกหนี้ทั้งหมด	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
2-10	1	1.08	-	-	1	0.44
10-15	-	-	1	0.76	1	0.44
15-20	8	8.69	72	54.96	80	35.87
20-25	28	30.43	51	38.94	79	35.44
25-30	46	50.00	6	4.58	52	23.34
30-35	7	7.60	-	-	7	3.15
35-40	2	2.20	-	-	2	0.88
> 40	-	-	1	0.76	1	0.44
รวม	92	100	131	100	223	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.2 จะเห็นว่า ในกลุ่มลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเงินเกินบัญชี อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายอยู่ในช่วงร้อยละ 15-20 สูงที่สุดจำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.96 รองลงมาอยู่ในช่วงร้อยละ 20-25 จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.94 อยู่ในช่วงร้อยละ 25-30 จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.58 และมากกว่าร้อยละ 40 จำนวน 1 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 0.76 ตามลำดับ ในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่มีปัญหาการใช้วงเงินเบิกเกินบัญชี พบว่า ลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายอยู่ในช่วงร้อยละ 15-20 สูงถึง 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.69 อยู่ในช่วงร้อยละ 20-25 สูงที่สุดจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.43 กล่าวโดยสรุปแล้ว ลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่เป็นหนี้เสียเงินเกินบัญชีมีอัตราผลตอบแทนสุทธิต่ำกว่าลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่ไม่เป็นหนี้เสียเงินเกินบัญชี และรวมลูกหนี้ทั้งหมดแล้วร้อยละ 35.87 มีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายอยู่ในช่วงร้อยละ 15-20 มากที่สุด หรือจำนวน 80 ราย จากจำนวนลูกหนี้ที่ได้ทำการศึกษาทั้งหมด 223 ราย

ประสบการณ์ของผู้ดำเนินธุรกิจ (EXPR)

ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาในการประกอบอาชีพของผู้ใช้วงเงินเบิกเงินเกินบัญชี มีหน่วยวัดเป็นปี ประสบการณ์จะแสดงถึงความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ความมั่นคงของผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น ว่ามีมากน้อยเพียงใดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ประสบการณ์เกิดจากการสั่งสมความรู้ทั้งเชิงวิชาการและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในช่วงชีวิตที่ผ่านมา ในด้านหน้าที่การงานหรือธุรกิจนั้น ประสบการณ์จึงหมายถึงความรู้ ความชำนาญ ความสามารถของผู้ผู้รายนั้นๆ สิ่งเหล่านี้ยิ่งเวลาผ่านไปนานเท่าใด ย่อมจะเกิดการสั่งสมมากขึ้นเท่านั้น ทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์มาก ๆ มักจะทำงานหรือตัดสินใจอย่างรอบคอบมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ทำให้โอกาสที่งานหรือธุรกิจนั้นจะมีโอกาสล้มเหลวมีน้อย ดังนั้นความสูญเสียจากการอำนวยการสินเชื่อให้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์ในการงานหรือธุรกิจมาก ๆ ย่อมจะมีความเสี่ยงต่ำกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จากตารางที่ 3.1 จะเห็นว่าในกลุ่มลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีจะมีประสบการณ์ต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 8 ปี โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ 5.16 ปี ในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ต่ำสุดคือ 2 ปี สูงสุด 9 ปี โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ 6.77 ปี และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ลูกหนี้ของธนาคารทั้งหมดมีประสบการณ์ต่ำสุดคือ 2 ปี สูงสุดคือ 9 ปี หรือ โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ 6.96 ปี

ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในอาชีพของผู้ดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ใช้บัญชีเบิกเงินเกินบัญชี ของ

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว เชียงใหม่ ปี พ.ศ.2536-2540

ลูกหนี้ที่ไม่มีปัญหาการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี			ลูกหนี้ที่มีปัญหาการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี			รวมลูกหนี้ทั้งหมด		
ประสบการณ์ (ปี)	ราย	ร้อยละ	ประสบการณ์ (ปี)	ราย	ร้อยละ	ประสบการณ์ (ปี)	ราย	ร้อยละ
2-3	3	3.26	2-3	7	5.34	2-3	10	4.48
4	6	6.52	4	28	21.39	4	34	15.24
5	7	7.60	5	45	34.35	5	52	23.31
6	19	20.65	6	39	29.77	6	58	26.00
7	21	22.85	7	11	8.39	7	32	14.34
8	27	29.34	8	1	0.76	8	28	12.60
9	9	9.78	9	-	-	9	9	4.03
รวม	92	100	รวม	131	100	รวม	223	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.3 จะเห็นว่าลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 8 ปี จำนวน 27 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 29.34 ในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 5 ปี จำนวน 45 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 34.35 รวมลูกหนี้ทั้งหมดของธนาคารแล้วส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 6 ปี จำนวน 58 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 26.00

ปริมาณหนี้สินรวม (DEBT)

ปริมาณหนี้สินรวม หมายถึง ปริมาณหนี้สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่ใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีกับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยวัดเป็นบาท ปริมาณหนี้แสดงถึงภาระของลูกหนี้ที่ยังคงต้องรับผิดชอบชำระหนี้คืน กล่าวคือ ความรับผิดชอบของลูกข้อมขึ้นอยู่กับภาระหนี้คงเหลือ ถ้าหากภาระหนี้คงเหลือมีปริมาณสูงความรับผิดชอบของลูกหนี้ย่อมสูงตามไปด้วย การที่จะชำระหนี้คืนย่อมต้องใช้เวลา โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมจะมีสูงด้วยเช่นกัน แต่ถ้าหากภาระหนี้ที่คงเหลือมีปริมาณต่ำ ความรับผิดชอบของลูกหนี้ย่อมจะต่ำตามไปด้วย โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมลดลง ปริมาณหนี้สินรวมประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้น หนี้สินระยะยาวแบบมีกำหนดการผ่อนชำระเป็นรายเดือน หนี้ของเจ้าหนี้การค้า การนำปริมาณหนี้สินรวมของลูกหนี้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับปัญหาการเกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีปริมาณหนี้สินรวม วัดค่าในรูปของอัตราส่วนโดยอัตราส่วนที่ใช้คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่นิยมใช้วัดปริมาณหนี้สินของลูกหนี้ต่อทุนที่มีอยู่เพื่อจะดูว่าความเสี่ยงของเจ้าหนี้อยู่ ณ ระดับใด หากค่าที่คำนวณออกมาได้มีค่าสูงก็แสดงว่าความเสี่ยงของเจ้าหนี้จะสูงตามไปด้วย

ข้อมูลที่เสนอ 3.1 พบว่า ในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยเท่ากับ 0.8257 เท่า ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.1732 เท่า โดยเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 1.0298 ทั้งนี้เนื่องจากลูกหนี้ในกลุ่มที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีมีการจัดการ ใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ หนี้สินที่เพิ่มขึ้นลูกหนี้นำมาใช้ในการบริหารกิจการอย่างเต็มที่ไม่นำไปใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน ทำให้รายได้ของกิจการเพิ่มขึ้น มีรายได้คงเหลือนำไปชำระหนี้ให้ธนาคารได้ และส่วนหนึ่งก็นำไปขยายกิจการโดยไม่ต้องกู้เงินเพิ่ม ในตารางที่ 3.4 พบว่าลูกหนี้ทั้งสองกลุ่มมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงกว่า 0.66 เท่าขึ้นไปทั้งสองกลุ่ม นอกจากนี้การที่อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของลูกหนี้ในกลุ่มที่ไม่เป็นหนี้เสียต่ำกว่านั้น แสดงว่าธนาคารมีการพิจารณาให้สินเชื่อลูกหนี้ในกลุ่มนี้มากกว่าลูกหนี้ในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากประวัติการติดต่อของลูกหนี้รายนั้นในช่วงที่ผ่านมา ความ

ที่ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางการเงินมีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ได้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตรงต่อเวลา ผลประกอบการอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้ธนาคารพร้อมที่จะปล่อยสินเชื่อให้

ตารางที่ 3.4 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของลูกค้าหนี้ที่ใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ของลูกหนี้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2536-2540

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุน(เท่า)	ลูกหนี้ที่ไม่มีปัญหาหนี้เสียการใช้จ่ายเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่มีปัญหาหนี้เสียการใช้จ่ายเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี		รวมลูกหนี้ทั้งหมด	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
0.01-0.02	-	-	-	-	-	-
0.21-0.25	-	-	2	1.52	2	0.89
0.26-0.30	-	-	-	-	-	-
0.31-0.35	1	1.08	2	1.52	3	1.34
0.36-0.40	-	-	1	0.78	1	0.44
0.41-0.45	-	-	-	-	-	-
0.46-0.50	-	-	-	-	-	-
0.51-0.55	-	-	-	-	-	-
0.56-0.60	1	1.08	-	-	1	0.44
0.61-0.65	8	8.69	-	-	8	3.58
0.66-ขึ้นไป	82	89.15	126	96.18	208	93.31
รวม	92	100	131	100	223	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ปริมาณเช็คคืน (CHQR)

ปริมาณเช็คคืน หมายถึง ปริมาณเช็คคืนของลูกค้าหนี้ที่ใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีกับธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ โดยอาจมีสาเหตุมาจากเงินในบัญชีไม่เพียงพอตัดชำระ เช็คมีรายการแก้ไข ลายเซ็นต์ในเช็คไม่ตรงกับลายเซ็นต์ตัวอย่างที่ลูกหนี้ให้ไว้กับธนาคาร ทำให้ธนาคารต้องคืนเช็คฉบับนั้นให้กับผู้ทรงเช็ค เพื่อให้ผู้ทรงเช็คไปไต่เบี่ยเอา กับเจ้าของผู้จ่ายเช็ค นั้น ๆ ต่อไป จากตารางที่ 3.1 พบว่า ในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี มีปริมาณเช็คคืนเฉลี่ยเดือนละ 0.97 ฉบับ ค่าสุดคือไม่มีจำนวนเช็คคืน สูงสุด 2 ฉบับ ในกลุ่มลูกหนี้ที่มีปัญหาการใช้จ่ายเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี มีปริมาณเช็คคืนเฉลี่ยเดือนละ 1.85

ฉบับต่ำสุดคือไม่มีปริมาณเช็คคืน และปริมาณเช็คคืนสูงสุด 3 ฉบับ รวมลูกหนี้ทั้งหมดมีปริมาณเช็คคืนเฉลี่ยเดือนละ 1.49 ฉบับ

ตารางที่ 3.5 ปริมาณเช็คคืนของลูกหนี้ที่ใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของลูกหนี้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2536-2540

จำนวนเช็คคืน (ฉบับ/เดือน)	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสีย สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสีย สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี		รวมลูกหนี้ทั้งหมด	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
0	15	16.30	3	2.2	18	8.10
1	65	70.65	14	10.7	79	35.40
2	12	13.05	113	86.30	125	56.10
3	-	-	1	0.80	1	0.40
รวม	92	100	131	100	223	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.5 พบว่าลูกหนี้ในกลุ่มที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีและกลุ่มที่เป็นหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี มีปริมาณเช็คคืนเดือนละ 1 ฉบับ จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.65 และจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีปริมาณเช็คคืนเดือนละ 2 ฉบับ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.05 และจำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.30 มีปริมาณเช็คคืนเดือนละ 3 ฉบับ มีจำนวนเพียง 1 รายในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จะเห็นว่ากลุ่มลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีส่วนใหญ่เช็คคืนเดือนละ 1 ฉบับ แต่ในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ส่วนใหญ่มีเช็คคืนเดือนละ 2 ฉบับ เนื่องจากในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีมีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิที่ค่อนข้างต่ำรวมต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี กิจการก็มีรายได้จากการดำเนินกิจการน้อยกว่า ทำให้กิจการมักประสบปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลให้ปริมาณเช็คคืนมีมากขึ้น

นอกจากตัวแปรที่มีหน่วยนับ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ยังมีตัวแปรที่ไม่มีหน่วยนับซึ่งเรียกว่าตัวแปรเชิงคุณภาพ การวัดค่าตัวแปรเชิงคุณภาพนี้ต้องอาศัยตัวแปรหุ่น(dummy variable) ซึ่งการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีครั้งนี้มีตัวแปรเชิงคุณภาพที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายประเภทของกิจการ ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรหุ่นกิจการรับเหมาก่อสร้าง กิจการจัดสรรที่ดิน กิจการอุตสาหกรรมการผลิต กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีกและกิจการให้บริการ โดยการกำหนดค่าตัวแปรหุ่นสำหรับแต่ละประเภทของกิจการมีดังนี้

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการรับเหมาก่อสร้าง (BULT) กำหนดให้เท่ากับ 1

ถ้าเป็น กิจการรับเหมาก่อสร้าง นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการจัดสรรที่ดิน (LAND) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้า

เป็นกิจการจัดสรรที่ดิน นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการอุตสาหกรรมการผลิต (INDS) กำหนดให้เท่ากับ

1 ถ้าเป็นกิจการอุตสาหกรรมการผลิต นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการค้าส่ง (WHOL) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นก

การค้าส่ง นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการค้าปลีก (RETA) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นก

การค้าปลีก นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายประเภทของกิจการให้บริการ (SERV) เช่น ร้านอาหาร ร้านถ่าย

เอกสาร ร้านถ่ายรูป บริการล้างรถ กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นกิจการที่ให้บริการ

นอกนั้น เท่ากับ 0

วัตถุประสงค์การใช้เงิน (OBJ)

วัตถุประสงค์การใช้เงิน หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ผู้กู้ยืมเงินไปนำเงินกู้ยืมนั้นไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่มายื่นขอกู้เงินหรือไม่ เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ การวัดจึงต้องอาศัยตัวแปรหุ่น โดยกำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าลูกหนี้ที่กู้ยืมเงินไปใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์ นอกนั้น เท่ากับ 0 เพราะธนาคารจะพิจารณาอนุมัติวงเงินสินเชื่อตามวัตถุประสงค์ที่จะมาขอู้ เมื่ออนุมัติสินเชื่อไปแล้วถ้าลูกหนี้กลับไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้ได้ ดังนั้น จึงคาดว่าลูกหนี้ที่ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์จะมีความสามารถชำระหนี้คืนได้ดีกว่าลูกหนี้ที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

สถานภาพการสมรส (MARR)

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพของบุคคลที่เปลี่ยนจากสถานภาพโสดเป็นสถานภาพการสมรส บุคคลที่สมรสแล้วจะมีแหล่งที่มาของรายได้ ความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนความมั่นคงของครอบครัว ที่มองดูแล้วมีความมั่นคงกว่าบุคคลที่เป็นโสด ม่าย หรือหย่าร้าง

เพราะกลุ่มสมรสในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะมีรายได้ทั้งคู่ ไม่เหมือนในอดีตที่ผู้หญิงโดยส่วนมาก มักจะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว การมีรายได้มากขึ้นย่อมจะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันของกลุ่มสมรสยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบ ความห่วงใยต่อครอบครัวและอนาคต ดังนั้นผู้ที่มีครอบครัวมักจะพยายามขวนขวายที่จะสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคงอยู่เสมอ ทำให้เชื่อมั่นได้ว่านอกจากจะมีรายได้ที่สามารถชำระหนี้ได้แล้วยังจะมีความรับผิดชอบต่อภาระหนี้เป็นอย่างดีด้วย สำหรับสถานภาพอื่น ได้แก่ โสด ม่าย และหย่าร้าง จะมีรายได้ด้านเดียว ในด้านความรับผิดชอบ สถานภาพโสด น่าจะมีความรับผิดชอบน้อยที่สุด ไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบมาก ส่วนการหย่าร้างนั้นแสดงถึงการผ่าน การมีครอบครัว แต่เกิดปัญหาแตกแยกขึ้นภายในครอบครัว ย่อมอาจหมายถึงความบกพร่องต่อความรับผิดชอบได้ ส่วนในกรณีของหม้าย สาเหตุที่กลุ่มสมรสถึงแก่กรรมอาจจะมีปัญหาด้านรายได้ เนื่องจากเดิมจะมีรายได้ทั้งสามีและภรรยาต่อมาเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิตลงก็จะทำให้รายได้ลดลงด้วยและเนื่องจากสถานภาพการสมรสเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ การวัดค่าต้องอาศัยตัวแปรหุ่น กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าสถานภาพสมรส นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายลักษณะของกิจการ

ตัวแปรหุ่นของลักษณะของกิจการต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรหุ่นลักษณะกิจการประเภทบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัดและกิจการเจ้าของคนเดียว โดยการกำหนดค่าตัวแปรหุ่นสำหรับลักษณะของกิจการนั้นมีดังนี้

ตัวแปรหุ่นอธิบายลักษณะของกิจการประเภทบริษัทจำกัด (COMY) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้ากิจการเป็นบริษัทจำกัด นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายลักษณะของกิจการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด (LITD)) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัด นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นอธิบายลักษณะของกิจการเจ้าของคนเดียว (OWNE) กำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายช่วงเวลา(TIME)

ตัวแปรหุ่นของช่วงเวลาเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพกำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้าเป็นลูกหนี้ที่มีปัญหาสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีก่อนปี 2540 นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายการวิเคราะห์หลักประกันสินเชื่อของลูกหนี้ (COLL)

การวิเคราะห์หลักประกันสินเชื่อของลูกหนี้ หมายถึง การตีราคาหรือการประเมินราคาหลักประกันที่ลูกหนี้ที่ขอกู้เงินนำมาค้ำประกันการกู้เงิน หลักประกันหรือหลักทรัพย์ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร พันธบัตรรัฐบาล รถยนต์ ห้องชุด สิทธิการเช่า ซึ่งสรุปได้ว่า หลักประกันที่สำคัญมี 2 ประเภท คือ หลักประกันที่เป็นสังหาริมทรัพย์ กับหลักประกันที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ การตีราคาหรือการประเมินราคา จะใช้เกณฑ์การตีราคาตามราคาตลาด ตีราคาตามราคาประเมินของกรมที่ดิน ดังนั้นในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้แต่ละรายนั้นจะต้องทำการประเมินราคาหลักทรัพย์ให้ใกล้เคียงมูลค่าความเป็นจริงมากที่สุด เพราะมีลูกหนี้มีปัญหาหลายรายที่มีปัญหาจากการประเมินหลักประกันของเจ้าหน้าที่ธนาคารประเภทเกินเลื้อ เช่น ที่ดินอยู่ใกล้วัด สุสาน ใกล้ทางขึ้นลงสะพาน อยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรม และที่พบบ่อยมากที่สุดคือการประเมินราคาหลักประกันสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้ลูกหนี้ได้รับอนุมัติสินเชื่อไปนั้นไม่สนใจจะชำระหนี้คืนธนาคาร เนื่องจากหลักประกันไม่คุ้มมูลหนี้แล้ว เนื่องจากการวิเคราะห์หลักประกันเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ จึงกำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้ามีการวิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอ นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภท (GIVE)

การอนุมัติสินเชื่อผิดประเภท หมายถึง เมื่อลูกค้ำมาขอสินเชื่อกับธนาคาร ลูกค้ำก็จะแจ้งความต้องการและวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อในครั้งนั้น ๆ ว่าต้องการสินเชื่อเพื่อไปทำอะไร เช่น ของสินเชื่อเพื่อนำไปลงทุนซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร ขอสินเชื่อเพื่อซื้อลำไยสดนำไปอบแห้ง ถ้าเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่มีการพิจารณาความต้องการของลูกหนี้ให้ดีพอ มีบ่อยครั้งที่มีการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้ลูกหนี้ เช่น ลูกค้ำมาขอสินเชื่อเพื่อนำเงินไปลงทุนซื้อลำไยสด ซึ่งเป็นการซื้อตามฤดูกาลสั้น ๆ 3 – 4 เดือน สินเชื่อที่เหมาะสมได้แก่ สินเชื่อวงเงินค้ำสัญญาให้เงิน ซึ่งกำหนดระยะเวลาคืนเงินไว้สั้น ๆ 90 – 120 วัน แต่ถ้าหากอนุมัติสินเชื่อเงินกู้จำนวนระยะเวลา 60 เดือนให้ไปเมื่อหมดฤดูกาลลำไยแล้วลูกหนี้จะไม่ค่อยนำเงินที่ได้จากการค้าขายมาชำระหนี้คืนก่อน แต่จะไปลงทุนอย่างอื่นคือ ทำให้เกิดหนี้มีปัญหาขึ้นมาได้

เนื่องจากการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ การวัดค่าจึงกำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้ามีการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภท นอกนั้น เท่ากับ 0

ตัวแปรหุ่นที่อธิบายการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดยพ (CAPA)

การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดยพ หมายถึง ในการวิเคราะห์ลูกค้ำที่มาขอสินเชื่อกับธนาคาร หลักเกณฑ์เบื้องต้นที่เจ้าหน้าที่สินเชื่อทุกคนจะต้องนำมาถือปฏิบัติในการวิเคราะห์สินเชื่อคือ หลักเกณฑ์เบื้องต้น 5C ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้กันมากกว่า 50 ปีแล้ว โดยพัฒนามาจาก 3C ได้แก่ Character Capital และ Capacity ต่อมาเพิ่ม collateral และ condition ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (characteristic) คือ เป็นการวิเคราะห์ถึงอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่าจะมีความรับผิดชอบและความเต็มใจใจการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้เป็น 2 ประเภท คือ คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่นอุปนิสัยทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว อายุ นิตินาเว การค้า สังคม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อหนี้สิน ความตรงต่อเวลาในการชำระหนี้ ความสม่ำเสมอในการชำระหนี้ ชื่อเสียงส่วนตัวและคุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ความคิดรอบด้าน

ทุนของธุรกิจ(capital)คือส่วนที่เจ้าของหรือผู้ประกอบการนำมาลงไว้ในธุรกิจ ในการวิเคราะห์พิจารณาสินเชื่อจะพิจารณาว่ามีส่วนของสินทรัพย์ที่มีเหนือหนี้สินมากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยในกรณีที่คุณสมบัติและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ไม่ค่อยดีนักโดยดูจากอัตราส่วนกำไรต่อทุนและอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อย่างไรก็ตามมีข้อควรระวังว่าส่วนของเจ้าของซึ่งรวมทั้งสินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน จะมีมูลค่าเท่าใด แยกเป็นสัดส่วนได้หรือไม่ ในกรณีที่ต้องมีการชำระบัญชี

ความสามารถในการชำระหนี้สิน (capacity) คือเป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการหารายได้ ถ้าเป็นการขอสินเชื่อส่วนบุคคลจะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อในรูปค่าจ้างเงินเดือนรายได้อื่น ๆ เป็นหลัก แต่ถ้าเป็นนิติบุคคล จะวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจเพื่อดูความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจโดยการวิเคราะห์รายได้รายจ่าย และกำไรของธุรกิจ จะใช้การพิจารณาจากงบการเงิน แผนการบริหารงาน แผนการชำระเงินคืน โดยปกติเงินที่จะนำมาชำระหนี้ควรจะเป็นเงินรับสุทธิตามการดำเนินงาน นั่นคือ กำไรของธุรกิจ นั่นเอง

หลักประกัน (collateral) คือในการพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับสินเชื่อ นั้น หลักประกันเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจ ต้องพิจารณาร่วมกันปัจจัยอื่น ๆ ด้วย หลักประกันเป็นเพียงการช่วยลดความเสี่ยงภัยทางการเงิน ในกรณีที่ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตไม่เป็นไปตามที่คาดคะเนไว้ คือ เปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดีนั่นเอง

สถานะการณ์ทั่ว ๆ ไป (condition) คือเช่นภาวะเศรษฐกิจนโยบายของรัฐบาล การเมือง

กฎหมาย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การขึ้นราคาของน้ำมันดิบ ปัญหาวัตถุดิบ ปัญหาแรงงาน การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ภาวะเงินเฟ้อ เทคโนโลยี เทคนิคการผลิตเหล่านี้�าจจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้ จำเป็นต้องวิเคราะห์ให้ได้ข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจ

เนื่องจากการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ จึงกำหนดให้เท่ากับ 1 ถ้ามีการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ นอกนั้น เท่ากับ 0

ตารางที่ 3.6 ประเภทของกิจการและรูปแบบการจัดตั้งกิจการของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีธนาคารกรุงเทพจำกัด(มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ในปี พ.ศ.2536-2540

ประเภทและรูปแบบของกิจการ	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี		รวมลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีทั้งหมด	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ประเภทของกิจการ						
กิจการรับเหมาก่อสร้าง (BULT)	3	3.26	7	5.34	10	4.49
กิจการจัดสรรที่ดิน (LAND)	-	-	5	3.81	5	2.24
กิจการอุตสาหกรรมการผลิต (INDS)	-	-	1	0.76	1	0.44
กิจการค้าส่ง (WHOL)	5	5.43	3	2.29	8	3.58
กิจการค้าปลีก (RETA)	14	15.21	102	77.86	116	52.01
กิจการให้บริการ (SERV)	86	93.47	8	6.10	94	42.15
รูปแบบของกิจการ						
บริษัทจำกัด (COMY)	6	6.53	4	3.06	10	4.49
ห้างหุ้นส่วนจำกัด (LITD)	48	52.17	7	5.34	55	24.66
กิจการเจ้าของคนเดียว (OWNE)	38	41.30	120	91.60	158	70.85
รวม	92	100	131	100	223	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.6 พบว่าลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ประกอบกิจการประเภทกิจการเกี่ยวกับการให้บริการ จำนวน 86 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 93.47 ของลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีทั้งหมด ในขณะที่ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ประกอบกิจการประเภทค้าปลีก จำนวน 102 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 77.86 ของลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีทั้งหมด ในด้านของรูปแบบของกิจการ ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จำนวน 48 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 52.17 ดำเนินกิจการในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส่วนลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จำนวน 120 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 91.60 ดำเนินกิจการในรูปแบบของกิจการเจ้าของคนเดียว เนื่องจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว เดิมเปิดดำเนินการในรูปแบบของสาขาย่อย มีสาขาประตูช้างเผือกเป็นสาขาแม่ สาขาของธนาคารตั้งอยู่ในศูนย์การค้าภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มลูกค้าของธนาคารส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่เปิดดำเนินการค้าขายอยู่ภายในศูนย์การค้าภาคสวนแก้วนั่นเอง และส่วนใหญ่ดำเนินการให้บริการ กิจการค้าปลีก ซื้อมาขายไป เป็นส่วนใหญ่

3.1.2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่อธิบาย ปัจจัยด้านลูกหนี้ที่ทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชี

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงปัจจัย 7 ปัจจัยที่มีผลกระทบหรือสามารถอธิบายปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างมีนัยสำคัญในระดับต่าง ๆ กัน ดังแสดงในสมการที่ 3.1 ส่วนรายละเอียดของผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 3.7

จากผลของการศึกษา สามารถนำมาเขียนเป็นสมการเชิงประจักษ์ได้ดังนี้คือ

$$Z = -0.24366 + 1.56897\text{INC} + 2.05558\text{EXPR} - 2.02548\text{DEBT} + 2.20532\text{OBJ} - 1.89184\text{OWNE} - 1.65274\text{COLL} - 3.62117\text{CAPA} \dots\dots\dots 3.1$$

ตารางที่ 3.7 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของลูกค้าหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ปี พ.ศ. 2536-2540

ชื่อตัวแปรอิสระ	สัญลักษณ์	Regression Coeff	Standard Error	Coeff./ S.E (t-ratio)
INTERCEPT		-0.24366	1.97733	-0.12323
รายได้จากการดำเนินงาน	INC	0.07388	0.04709	1.56897*
ประสบการณ์ในการดำเนินงาน	EXPR	0.52993	0.25780	2.05558**
ปริมาณหนี้สินรวม	DEBT	-2.39155	1.18073	-2.02548**
ตัวแปรหุ่นแสดงการใช้เงินตามวัตถุประสงค์	OBJ	1.75676	0.79660	2.20532**
ตัวแปรหุ่นแสดงประเภทของกิจการ : กิจการเจ้าของคนเดียว	OWNE	-1.50888	0.79758	-1.89184**
ตัวแปรหุ่นแสดงการวิเคราะห์ความสามารถของลูกค้าหนี้ไม่ละเอียดยพอ	CAPA	-2.84972	0.78696	-3.62117***
ตัวแปรหุ่นแสดงการวิเคราะห์หลักประกันของลูกค้าหนี้ไม่ละเอียดยพอ	COLL	-1.13138	0.68455	-1.65274**
Chi square = 7.831		DF = 215		

หมายเหตุ : ***, **, * มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับ $\alpha = 0.01$, $\alpha = 0.10$, $\alpha = 0.20$ ตามลำดับ

รายละเอียดของปัจจัยด้านลูกหนี้ที่มีผลทำให้เกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีของลูกค้าหนี้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขาภาคสวนแก้ว มีรายละเอียดดังนี้

รายได้จากการดำเนินงาน (INC)

ณ ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.20 ค่า t-ratio ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.56897 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t-ratio ที่วิกฤต(1.282) แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานของกิจการมีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นบวก แสดงว่าลูกหนี้ที่มีรายได้จากการดำเนินงานสูงหรือรายได้เพิ่มขึ้น ความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ย่อมจะมีมากขึ้นเท่านั้น โอกาสที่ลูกหนี้รายนั้น ๆ จะมีปัญหาที่ลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้ารายได้จากการดำเนินงานลดลง ปัญหาการใช้วงเงินในสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีก็จะเพิ่มขึ้นและเมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ที่ธนาคารจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ที่ต้องการใช้วงเงินเบิกเกิน

บัญชี หลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ ต้องขอวงเงินสินเชื่อไปเพื่อใช้หมุนเวียนในกิจการ นั่นคือนำไปใช้หมุนเวียนในการดำเนินงานหรือดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้ของกิจการเป็นสำคัญ นั่นคือสรุปได้ว่าการที่รายได้จากการดำเนินงานที่ลดลงมิสาเหตุพอสรุปได้ดังนี้

การที่ลูกค้าไม่ได้นำเงินทุนหมุนเวียนที่ธนาคารอนุมัติสินเชื่อไปใช้หมุนเวียนในกิจการ ทำให้รายได้ไม่เพิ่มขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้ เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น เกิดไฟไหม้ น้ำท่วม ลูกหนี้เจตนา เบี้ยวหนี้ เจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคาร วิเคราะห์ตามความสามารถของลูกหนี้ในการหารายได้ผิดไป หรืออาจให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในการหารายได้ผิดไป หรืออาจให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในการพิจารณาสินเชื่อ หรืออาจจะไม่มีความรอบรู้จริงในการวิเคราะห์คำขอสินเชื่อ เพราะไม่มีประสบการณ์ การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ เกิดการรั่วไหลในองค์กรไม่มีการจัดการวางระบบที่ดีพอ

ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ (EXPR)

ณ ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.10 ค่า t-ratio ที่คำนวณได้ เท่ากับ 2.05558 ซึ่งมากกว่าค่า t-ratio ที่จุดวิกฤต (1.645) แสดงว่าประสบการณ์ในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นบวก แสดงว่าประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ ยิ่งมาก ความสามารถในการดำเนินกิจการก็มากขึ้นตามไปด้วย โอกาสที่ลูกหนี้จะประสบปัญหาที่ลดลง ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น โอกาสเกิดหนี้เสียมีปัญหาก็ลดลง ลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจสูงก็จะสามารถพยากรณ์หรือคาดการณ์แนวโน้มตลาดได้ ทำให้สามารถวางแผนด้านการขาย สินค้าคงเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ลูกหนี้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า นอกจากนี้ มีการพิจารณาสินเชื่อให้กับลูกค้าที่มาติดต่อขอกู้เงินกับธนาคาร ปัจจัยหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ธนาคารจะนำมาพิจารณาคือ ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ หรือประสบการณ์ในการทำงาน ลูกค้ารายได้มีประสบการณ์ในธุรกิจหรืออาชีพที่สูงกว่าโอกาสที่ธนาคารจะพิจารณาสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้รายนั้น ก็จะมีโอกาสมากกว่าด้วย

ปริมาณหนี้สินรวม (DEBT)

ณ ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.10 ค่า t-ratio ที่คำนวณได้ เท่ากับ -2.02548 ซึ่งมากกว่าค่า t-ratio ที่จุดวิกฤต (1.645) แสดงว่าปริมาณหนี้สินรวมมีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นลบ แสดงว่าปริมาณหนี้สินรวมลดลง ความสามารถในการดำเนินกิจการก็มากขึ้นตามไปด้วย โอกาสที่ลูกหนี้จะประสบปัญหาที่ลดลง ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น โอกาสเกิดหนี้เสียมีปัญหาก็ลดลง

วัตถุประสงค์การใช้เงินสินเชื่อ (OBJ)

ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.10 ค่า t-ratio ที่คำนวณได้ เท่ากับ 2.20532 ซึ่งมากกว่าค่า t-ratio ที่จุดวิกฤต (1.645) แสดงว่าวัตถุประสงค์การใช้วงเงินสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้เงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นบวก แสดงว่า วัตถุประสงค์การใช้เงินสินเชื่อถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ทำให้โอกาสที่ลูกหนี้รายนั้นกลายเป็นหนี้เสียมีน้อยลง วัตถุประสงค์การใช้เงินสินเชื่อนี้ หมายถึงการที่ผู้กู้ยืมเงินนำเงินกู้ยืมเงินนั้นไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่มาขอขืนกู้ ลูกหนี้ทุกรายจะระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้เงินไว้อย่างชัดเจน เช่น ต้องการกู้เงินเพื่อซื้อบ้าน ซื้อรถยนต์ ซื้อที่ดิน หรือนำไปขยายกิจการ และก็มีลูกหนี้หลายรายเมื่อครั้งมาขืนขอกู้เงินกับธนาคารแจ้งวัตถุประสงค์ว่า จะนำเงินกู้ยืมนี้ไปขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ แต่ภายหลังเมื่อธนาคารอนุมัติเงินกู้ยืมให้แล้ว กลับนำเงินกู้ยืมนั้นไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นนำไปซื้อหุ้น หรือซื้อที่ดินถึงกำไร ทำให้เงินทุนที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ขยายกิจการถูกนำไปลงทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินงานอยู่ ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องและกลายเป็นลูกหนี้มีปัญหาของธนาคารในที่สุด

การวิเคราะห์ความสามารถลูกหนี้ไม่ละเอียดยพอ (CAPA)

ณ ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.01 ค่า t-ratio ที่คำนวณได้เท่ากับ -3.62117 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t-ratio ที่จุดวิกฤต (2.576) แสดงว่าการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นลบ แสดงว่า การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดยพอ มีผลทำให้ปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี เพิ่มมากขึ้น เกณฑ์ที่ผู้ศึกษาใช้พิจารณาวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ว่ามีความละเอียดย ถูกต้องครบถ้วนตามหลักการพิจารณาสินเชื่อหรือไม่นั้นจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อเบื้องต้น หลักเกณฑ์ 5C ได้แก่ การวิเคราะห์คุณสมบัติตัวลูกหนี้ การวิเคราะห์เงินทุน การวิเคราะห์ความสามารถในการหารายได้ของลูกหนี้ การวิเคราะห์ด้านหลักประกัน การวิเคราะห์สถานะการหนี้ทั่วไป จากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น หากเจ้าหน้าที่สินเชื่อขาดการวิเคราะห์เกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือว่าเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้นั้นวิเคราะห์ลูกหนี้รายนั้นไม่ละเอียดยพอ เช่น ถ้าหากไม่มีการวิเคราะห์ประวัติลูกหนี้ที่มาขอกู้เงิน ผู้จัดการหรือผู้ที่มีอำนาจอนุมัติสินเชื่อก็จะไม่ทราบเลยว่า ลูกหนี้รายนั้น ๆ มีประวัติความเป็นมาอย่างไร ประวัติการทำธุรกิจที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เคยมีประวัติถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือไม่ ผู้อนุมัติไม่สามารถทราบได้ โอกาสที่ธนาคารจะได้ลูกหนี้ที่มีประวัติไม่ดีเป็นลูกหนี้ของธนาคารก็มีมากขึ้น สุดท้ายลูกหนี้ก็กลายเป็นหนี้มีปัญหาในที่สุด

การวิเคราะห์หลักประกันไม่ละเมิดคพอ(COLL)

ณ ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.10 ค่า t -ratio ที่คำนวณได้เท่ากับ -1.65274 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่า t -ratio ที่จุดวิกฤต(1.645) แสดงว่าการวิเคราะห์หลักประกันที่ไม่ละเมิดคพอ มีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบาย มีค่าเป็นลบ แสดงว่าการวิเคราะห์หลักประกันไม่ละเมิดคพอมีโอกาสจะทำให้เกิดหนี้มีปัญหาสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีมากกว่าการวิเคราะห์หลักประกันที่ละเมิดถูกต้อง การวิเคราะห์หลักประกันที่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างราคากลางในปัจจุบันกับราคาประเมินของกรรมที่ดิน เพื่อให้ได้ราคาใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารจะไม่ได้ระบุราคาประเมินของกรรมที่ดินไว้ในแบบใบประเมินราคาหลักประกัน ทำให้ผู้อนุมัติสินเชื่อไม่สามารถทราบได้ว่าหลักประกันที่เจ้าหน้าที่สินเชื่อประเมินราคามานั้น ถูกต้องมากน้อยแค่ไหน หากเจ้าหน้าที่สินเชื่อประเมินราคาสูงเกินไป ก็จะทำให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากการที่สามารถขอสินเชื่อกับธนาคารได้มากขึ้น เพราะการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ธนาคารจะพิจารณาวงเงินกู้จากราคาของหลักประกันในอัตราส่วนร้อยละ 70-80 ของราคาทรัพย์ที่ประเมินได้ ในอนาคตหากลูกหนี้มีปัญหาชำระหนี้ เมื่อลูกหนี้เห็นว่ามูลค่าหนี้กับมูลค่าหลักประกันมีมูลค่าใกล้เคียงกัน ความตั้งใจที่จะชำระหนี้คืนธนาคารจะลดลง

ลักษณะกิจการ ประเภทเจ้าของคนเดียว(OWNE)

ณ ที่ระดับนัยสำคัญ α เท่ากับ 0.10 ค่า t -ratio ที่คำนวณได้เท่ากับ -1.89174 ซึ่งมากกว่า ค่า t -ratio ที่จุดวิกฤต (1.645) แสดงว่า ลักษณะกิจการประเภทเจ้าของคนเดียวมีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้วงเงินสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายมีค่าเป็นลบ แสดงว่า การอนุมัติสินเชื่อให้กับกิจการประเภทเจ้าของคนเดียวมีโอกาสจะทำให้เกิดหนี้มีปัญหาสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีมากกว่าการอนุมัติสินเชื่อให้แก่ธุรกิจประเภทอื่น

3.2 ผลการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจต่อปัญหาหนี้สินมีปัญหาในระบบ โดย การนำเอาเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มูลค่าการส่งออก, มูลค่าการนำเข้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการว่างงาน อัตราเงินเฟ้อ ปริมาณสินเชื่อรวม นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยอาศัยสมการถดถอย (regression) ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยอาศัยการวิเคราะห์สมการถดถอย (regression)

ผลการวิเคราะห์จากความสัมพันธ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.8 ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ ปริมาณหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ได้คือ มูลค่าการส่งออก(EXP) อัตราการว่างงาน (UNEM) ปริมาณสินเชื่อทั้งระบบรวม(TOTL) อัตราเงินเฟ้อ(INF) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP)

ตารางที่ 3.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการถดถอยเพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของปริมาณหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ของประเทศ ไทย ปี พ.ศ.2536-2540

ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	ค่าสัมประสิทธิ์	Standard Error	t - ratio
ตัวคงที่ (constant)	-	1344206.5	293943.18	4.573***
มูลค่าการส่งออก	EXP	0.708	0.296	2.390**
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	GDP	-0.179	0.025	-7.300***
อัตราเงินเฟ้อ	INF	-35387.14	17317.203	-2.043**
อัตราการว่างงาน	UNEM	59656.275	16351.223	3.648***
ปริมาณสินเชื่อทั้งระบบรวม	TOTL	0.290	0.030	9.798***
$R^2 = 0.991$ $adj R^2 = 0.98$ $F = 90.327$				
หมายเหตุ : ***, **, * มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับ $\alpha = 0.01$, $\alpha = 0.10$, $\alpha = 0.20$ ตามลำดับ				

จากข้อมูลในตารางสามารถนำมาเขียนเป็นสมการเชิงประจักษ์ได้ดังนี้ คือ

$$Q_t = 1344206.5 + 0.708EXP_t - 0.179GDP_t - 35387.14INF_t + 59656.275UNEM_t + 0.290TOTL_t \dots \dots \dots 3.2$$

โดยค่า $\text{adj } R^2$ มีค่าเท่ากับ 0.98 ซึ่งให้เห็นว่าประมาณร้อยละ 98 ของการเปลี่ยนแปลงปริมาณหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ก็เนื่องมาจากมูลค่าการส่งออก ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงาน และปริมาณสินเชื่อทั้งระบบรวม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2 ของการเปลี่ยนแปลงปริมาณหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) นั้น เนื่องจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ถูกนำมารวมไว้ในแบบจำลองนี้ โดยที่ตัวแปร มูลค่าการส่งออก อัตราการว่างงาน และปริมาณสินเชื่อรวม มีเครื่องหมายเป็นบวก ส่วนตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและอัตราเงินเฟ้อมีเครื่องหมายเป็นลบซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและสอดคล้องกับทฤษฎีฐานเศรษฐศาสตร์สัมประสิทธิ์ของตัวแปรเหล่านี้พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ α เท่ากับ 0.10 อัตราการว่างงาน ปริมาณสินเชื่อรวมทั้งระบบ อัตราเงินเฟ้อ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ α เท่ากับ 0.01

ดังนั้น สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระมูลค่าการส่งออก อัตราการว่างงาน ปริมาณสินเชื่อรวมทั้งระบบ อัตราเงินเฟ้อ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สามารถอธิบายตัวแปรตามคือหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

มูลค่าการส่งออก จะมีผลทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยที่ตัวแปรมูลค่าการส่งออกมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นโอกาสที่หนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลการส่งออกที่เพิ่มขึ้นทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น ฝ่ายธุรกิจจะมีการกู้เงินจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะเกิดหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ก็มีมากขึ้นตามไปด้วย

อัตราการว่างงาน จะมีผลทำให้เกิดหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพิ่มขึ้น เมื่อประชาชนว่างงานจะทำให้รายได้ลดลง เมื่อรายได้ลดลงทำให้กำลังซื้อลดลงด้วย ฝ่ายธุรกิจก็ไม่สามารถขายสินค้าและบริการได้ เจ้าของปัจจัยการผลิตก็ไม่สามารถขายปัจจัยการผลิตของตนเองได้ เมื่อฝ่ายครัวเรือนและฝ่ายธุรกิจไม่มีรายได้ ก็จะทำให้ประสิทธิภาพการชำระหนี้ลดลง ส่งผลให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ได้รับความเสียหายลดลงด้วย โอกาสที่จะเกิดหนี้ปัญหาก็เพิ่มมากขึ้น

ปริมาณสินเชื่อรวมทั้งระบบ จะมีผลทำให้เกิดหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพิ่มขึ้นได้เพราะการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินมีเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ ปริมาณเงินออมในระบบมีมาก (สภาพคล่องสูง) ในภาวะที่เงินออมสูงธนาคารก็จะมีภาระดอกเบี้ยจ่ายให้กับผู้ฝากเงินสูงด้วย หากสถาบันการเงินไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่นานก็จะประสบปัญหาไม่มีเงินจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ฝากเงิน ซึ่งในภาวะที่สภาพคล่องในระบบมีสูงนี้เองธนาคารก็จะเร่งปล่อยสินเชื่อ

เพื่อระบายสภาพคล่องและหารายได้มาชดเชยรายจ่ายที่ต้องจ่ายให้กับผู้ฝากเงิน ในช่วงนี้เองเป็นช่วงที่สถาบันการเงินต่างๆ จะแข่งกันปล่อยสินเชื่อ ทำให้การคัดเลือกลูกค้าเกิดความหละหลวมทุกธนาคารต่างต้องการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้า บางครั้งมีการแย่งชิงลูกค้าด้วยการเสนอเงื่อนไข วงเงินกู้ให้สูงกว่า หรือเสนออัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าเพื่อจูงใจให้ลูกค้ามาใช้บริการ จุดนี้เองทำให้เกิดภาวะการปล่อยสินเชื่อเกินความต้องการของลูกค้าขึ้น เช่นลูกค้าต้องการเงินทุนเพื่อขยายกิจการจริง 1.0 ล้านบาท แต่ในช่วงที่มีการเร่งขยายสินเชื่อจึงมีการเสนอวงเงินกู้ให้สูงขึ้นเป็น 1.5 ล้านบาท หรือ 2.0 ล้านบาท เพื่อชักชวนให้ลูกค้าไปใช้บริการที่ธนาคารของตน เพราะฉะนั้นส่วนเกินของเงินกู้ที่ความต้องการ เจ้าของกิจการมักจะนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์เช่น นำไปซื้อที่ดินเก็งกำไรหรือนำไปซื้อหุ้น จะเห็นว่าในช่วงนี้สถาบันการเงินที่เร่งขยายสินเชื่อมักจะขาดความรอบคอบ ทั้งในเรื่องการวิเคราะห์ความสามารถของลูกค้า การวิเคราะห์หลักประกันของลูกค้า เมื่อภาวะเศรษฐกิจประสบปัญหา ฝ่ายธุรกิจที่ก่อหนี้สินเกินตัวนำเงินทุนไปใช้ในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการก็จะเริ่มมีปัญหาตามมา จากภาวะดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และรายได้ที่ลดลง จนสุดท้ายก็กลายเป็นลูกหนี้มีปัญหาในที่สุด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น มีผลทำให้หนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหมายถึง ผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตขึ้นได้ภายในอาณาเขตของประเทศภายในระยะเวลา 1 ปี วิธีการคำนวณหาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศวิธีหนึ่งก็คือการคำนวณด้านรายจ่าย(expenditure approach) คือการนำรายจ่ายของประชาชนในการซื้อสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศมารวมกัน ซึ่งแยกเป็น ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ค่าใช้จ่ายลงทุนของบุคคลภายในประเทศ รายจ่ายของรัฐบาลในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆและการลงทุนสุทธิ ในต่างประเทศ การเพิ่มขึ้นทางด้านรายจ่ายนี้แสดงว่าประชาชนในประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น การมีรายได้เพิ่มขึ้นของประชาชนจะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของประชาชนเพิ่มขึ้นด้วย ในช่วงนี้หนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ก็จะลดลงในภาคการเงิน สถาบันการเงินก็จะได้รับผลของการที่ประชาชนในประเทศมีรายได้และกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ความสามารถในการชำระหนี้ของประชาชนก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ในภาคธุรกิจก็จะได้รับผลประโยชน์ในรูปของรายได้จากการขายสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจสามารถจ่ายชำระหนี้คืนธนาคารได้มากขึ้น

อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้หนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ลดลง ทั้งนี้เงินเฟ้อเป็นภาวะที่ราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นเรื่อยๆจากรสาเหตุ 2 ประการคือ เกิดจากแรงดึงของอุปสงค์และเกิดจากแรงดันของต้นทุน จะเห็นว่าเมื่ออุปสงค์เพิ่มขึ้นจะผลักดันให้หน่วยธุรกิจเร่งผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น มีการลงทุนเพิ่มขึ้น ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบ

เศรษฐกิจมากขึ้น ธุรกิจต่างๆมีรายได้จากการทำธุรกิจมากขึ้น เมื่อทั้งฝ่ายธุรกิจและฝ่ายครัวเรือน มีรายได้เพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้นด้วย

3.3 ผลการศึกษาปัจจัยด้านธนาคาร ที่มีผลต่อหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี

จากกรอบแนวความคิดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งที่จะทำการศึกษถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี ให้ครอบคลุมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ปัจจัยที่เกิดจากด้านธนาคาร รวมถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถนำมาอธิบายความเป็นไปของปัญหาหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีได้

ปัจจัยด้านธนาคาร ก็เป็นปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ศึกษาให้ความสำคัญเพื่อต้องการศึกษาว่า มีปัจจัยด้านธนาคารด้านใดบ้างที่มีผลต่อการเกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี โดยผู้ศึกษาได้สรุปตัวแปรอธิบายที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาปัจจัยด้านธนาคาร โดยการเก็บข้อมูลจากแฟ้มลูกหนี้รายตัวของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมนำมาอธิบายประกอบด้วย

การอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้ลูกหนี้

พิจารณาว่าการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะมีบ่อยครั้งที่ลูกค้านำเงินไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์ที่จะนำมาใช้วัดการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้ลูกหนี้ นั้นจะพิจารณาค่าของลูกค้านำมาเปรียบเทียบกับผลการอนุมัติสินเชื่อในแฟ้มลูกหนี้รายตัว หากผลการอนุมัติสินเชื่อตรงกับความต้องการค่าของลูกค้านำมาแสดงว่ามีผลการอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ

เพื่อพิจารณาว่าการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ โดยเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารมีความครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากวงเงินสินเชื่อแต่ละประเภท จะถูกกำหนดโดยมูลค่าของหลักประกัน นั่นคือถ้ามีการประเมินราคาหลักประกันสูง โอกาสที่ลูกหนี้จะได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อก็มีสูงตามไปด้วย หากเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคาร ให้ความช่วยเหลือลูกค้านำมาประเมินราคาให้สูง

กว่าความเป็นจริง เพื่อให้ลูกค้าได้วงเงินสินเชื่อสูง ๆ นั่นคือโอกาสที่ลูกหนี้รายนั้นจะมีปัญหาอย่างมากกว่าลูกหนี้ที่มีการประเมินราคาหลักประกันถูกต้อง

เกณฑ์ที่จะมาใช้วัดว่าการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ละเอียดพอหรือไม่นั้น จะพิจารณาจากแบบใบประเมินราคาทรัพย์สินประกัน ในแฟ้มรายตัวลูกหนี้แต่ละรายว่ามีการนำเสนอราคาเปรียบเทียบระหว่าง ราคาตลาดกับราคาประเมินของกรมที่ดินหรือไม่ ถ้าหากเพิ่มลูกหนี้รายใดไม่มีการเปรียบเทียบราคาตลาดกับราคาประเมินของกรมที่ดิน แสดงว่าการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้รายนั้น ไม่ละเอียดพอ

การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ

เพื่อพิจารณาว่า การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์สินเชื่อเบื้องต้นหรือไม่ หลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ลูกหนี้ได้แก่ หลักเกณฑ์ 5C ประกอบด้วย การวิเคราะห์คุณสมบัติตัวลูกหนี้ การวิเคราะห์เงินทุน การวิเคราะห์ความสามารถในการหารายได้ของลูกหนี้ การวิเคราะห์ด้านหลักประกัน และการวิเคราะห์สภาวะการณ์ทั่วไป

เกณฑ์ที่จะนำมาใช้วัดว่าการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ละเอียดถูกต้องหรือไม่ จะพิจารณาจากความครบถ้วนของการวิเคราะห์ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ของการวิเคราะห์สินเชื่อเบื้องต้นหรือไม่ หากไม่ครบถ้วนแสดงว่าเจ้าหน้าที่สินเชื่อมีการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ อันจะส่งผลให้หนี้มีปัญหาตามมาได้ในอนาคต

ผลการศึกษาปัจจัยด้านธนาคารที่มีผลต่อหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 223 ราย พบว่ามีลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จำนวน 1 ราย จากจำนวนลูกหนี้ในกลุ่มนี้ทั้งหมด 92 ราย มีการอนุมัติสินเชื่อให้ลูกหนี้ผิดประเภท และมีลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จำนวน 1 ราย จากจำนวนลูกหนี้ในกลุ่มนี้ทั้งหมด 131 ราย มีการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้ลูกหนี้เช่นกัน

ผลการศึกษารวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้เบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขาภาคสวนแก้ว ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3.9 ความละเอียดในการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2536-2540

ลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอ		ลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันถูกต้อง	
ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
147	65.91	76	34.08
147	65.91	76	34.08

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.9 พบว่าลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอมีจำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.91 ส่วนลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันถูกต้อง มีจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.08

ตารางที่ 3.10 การวิเคราะห์หลักประกันที่ไม่ละเอียดพอของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขาภาคสวนแก้ว เชียงใหม่ แยกตามลักษณะและประเภท
ของกิจการ ปี พ.ศ.2536-2540

ประเภทกิจการ	ลักษณะกิจการ	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิก เงินเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิก เงินเกินบัญชี	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	รับเหมาก่อสร้าง	1	1.08	-	-
	จัดสรรที่ดิน	-	-	-	-
	อุตสาหกรรมการผลิต	-	-	-	-
	ค้าส่ง	-	-	-	-
	ค้าปลีก	-	-	2	1.52
	บริการ	-	-	1	0.76
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	รับเหมาก่อสร้าง	1	1.08	-	-
	จัดสรรที่ดิน	-	-	-	-
	อุตสาหกรรมการผลิต	-	-	-	-

ตารางที่ 3.10(ต่อ) การวิเคราะห์หลักประกันที่ไม่ละเอียดพอของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขากาดสวนแก้ว เชียงใหม่ แยกตามลักษณะ
และประเภทของกิจการ ปี พ.ศ.2536-2540

ประเภทกิจการ	ลักษณะกิจการ	ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี		ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
	ค้าส่ง	1	1.08	-	-
	ค้าปลีก	4	4.36	5	3.81
	บริการ	15	16.32	-	-
กิจการเจ้าของคนเดียว	รับเหมาก่อสร้าง	1	1.08	5	3.81
	จัดสรรที่ดิน	-	-	3	2.30
	อุตสาหกรรมการผลิต	-	-	1	0.76
	ค้าส่ง	1	1.08	2	1.52
	ค้าปลีก	2	2.18	89	67.95
	บริการ	7	7.60	6	4.59
	รวม	33	35.86	114	87.02

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.10 พบว่าลูกหนี้ในกลุ่มที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชี จำนวนทั้งหมด 92 ราย มีลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอจำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.86 โดยลูกหนี้จำนวน 15 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 16.32 เป็นลูกหนี้ที่ประกอบกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัด ลักษณะกิจการที่เกี่ยวกับการให้บริการต่างๆ ในกลุ่มที่เป็นหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีจำนวนทั้งหมด 131 ราย มีลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอจำนวน 114 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.02 เป็นลูกหนี้ที่ดำเนินกิจการเจ้าของคนเดียว ลักษณะกิจการค้าปลีกจำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.95 จะเห็นว่าลูกหนี้ของสาขากาดสวนแก้วที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอส่วนใหญ่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวและดำเนินกิจการค้าปลีก ทั้งนี้เพราะสาขากาดสวนแก้ว เป็นสาขานาขนาดกลาง ตั้งอยู่ในศูนย์กลางค้ากาดสวนแก้ว ลูกค้าของธนาคารส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่ดำเนินกิจการอยู่ในศูนย์กลางค้ากาดสวนแก้ว ทั้งลูกค้าเงินฝากและลูกค้าสินเชื่อ วงเงินกู้ยืมของลูกค้าส่วนใหญ่เป็นวงเงินกู้ยืมที่ไม่สูงมาก การพิจารณาสินเชื่อทำได้ง่าย ทำให้บ่อยครั้งเจ้าหน้าที่สินเชื่อละเลยการวิเคราะห์หลักประกันให้มีความละเอียดถูกต้อง

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของลูกหนี้
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขากาดสวนแก้ว ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3.11 ลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขากาดสวนแก้ว
แยกตามการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ ปี พ.ศ.2536-2540

การวิเคราะห์ความสามารถลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ		การวิเคราะห์ความสามารถลูกหนี้ละเอียดพอ	
ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
142	63.67	81	36.32
142	63.67	81	36.32

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.11 พบว่าลูกหนี้ที่วิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ที่ไม่ละเอียดพอมีจำนวน
142 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.67 และการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ที่ละเอียดพอมีจำนวน 81
ราย คิดเป็นร้อยละ 32.62 แสดงว่าการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี
ส่วนใหญ่วิเคราะห์ไม่ละเอียดพอตามหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาสินเชื่อ

ตารางที่ 3.12 การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ
จำกัด(มหาชน)สาขากาดสวนแก้ว ปี พ.ศ.2536-2540 แยกตามลักษณะและประเภท
ของกิจการ

ประเภทกิจการ	ลักษณะกิจการ	ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงิน เกินบัญชี		ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิก เงินเกินบัญชี	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	รับเหมาก่อสร้าง	-	-	1	1.08
	จัดสรรที่ดิน	-	-	-	-
	อุตสาหกรรมการผลิต	-	-	-	-
	ค้าส่ง	-	-	-	-
	ค้าปลีก	3	2.29	-	-
	บริการ	1	0.76	-	-

ตารางที่ 3.12(ต่อ) การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ของธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขาภาคสวนแก้ว ปี พ.ศ.2536-2540 แยกตามลักษณะ
และประเภทของกิจการ

ประเภทกิจการ	ลักษณะกิจการ	ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียเบิกเงิน เกินบัญชี		ลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้เสียเบิก เงินเกินบัญชี	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	รับเหมาก่อสร้าง	-	-	1	1.08
	จัดสรรที่ดิน	-	-	-	-
	อุตสาหกรรมการผลิต	-	-	-	-
	ค้าส่ง	-	-	2	2.17
	ค้าปลีก	6	4.58	4	4.34
	บริการ	-	-	4	4.34
กิจการเจ้าของคนเดียว	รับเหมาก่อสร้าง	7	5.34	1	1.08
	จัดสรรที่ดิน	5	3.81	-	-
	อุตสาหกรรมการผลิต	1	0.76	-	-
	ค้าส่ง	3	2.29	2	2.17
	ค้าปลีก	92	70.22	1	1.08
	บริการ	7	5.34	2	2.17
รวม		125	95.41	17	18.47

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.12 พบว่า กิจการเจ้าของคนเดียว ลักษณะกิจการค้าปลีก มีอัตราส่วนการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ ร้อยละ 70.22 จำนวน 92 ราย ร้อยละ 5.34 จำนวน 7 ราย เป็นลักษณะกิจการให้บริการ เนื่องจากลูกค้าสินเชื่อของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ส่วนใหญ่เป็นลูกค้ารายย่อยที่ดำเนินกิจการค้าปลีก และกิจการการให้บริการต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านถ่ายรูป ร้านถ่ายเอกสาร

ผลการศึกษาปัจจัยด้านธนาคารสรุปได้ว่า ในการอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)สาขาภาคสวนแก้ว มีการอนุมัติสินเชื่อผิดประเภทให้กับลูกหนี้เพียง 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.89 ของจำนวนลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีทั้งหมด ในการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ ร้อยละ 65.91 เป็นลูกหนี้ที่ได้รับการวิเคราะห์หลักประกันที่ไม่ละเอียดพอ ในขณะที่ร้อยละ 34.08 เป็นลูกหนี้ที่ได้รับการวิเคราะห์หลักประกันละเอียดถูกต้อง ใน

ลูกหนี้ที่วิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอ ร้อยละ 67.95 จำนวน 89 ราย เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว และเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับค้าปลีก ร้อยละ 4.59 จำนวน 6 ราย เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวและเป็นธุรกิจให้บริการ ในด้านการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ พบว่า มีลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี ถึงร้อยละ 63.67 จำนวน 142 ราย มีการวิเคราะห์ความสามารถไม่ละเอียดพอ โดยร้อยละ 70.22 จำนวน 92 ราย ดำเนินกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการค้าปลีก จะเห็นว่าลูกหนี้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของสาขาภาคสวนแก้วส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ที่ดำเนินกิจการด้วยตนเองและทำธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการและกิจการค้าปลีก ทั้งนี้เพราะลูกค้าของสาขาภาคสวนแก้ว ส่วนใหญ่เป็นลูกค้ารายย่อย ดำเนินกิจการค้าขายสินค้าอยู่ในศูนย์การค้าภาคสวนแก้ว

จากผลการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี มีสาเหตุอยู่ 2 ประการคือ ประการแรก เจ้าหน้าที่สินเชื่อที่เกี่ยวข้องขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านสินเชื่อ ประการที่สอง เกิดจากนโยบายของสำนักงานใหญ่เองที่ไม่มีระบบควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ในระบบการปล่อยสินเชื่อเดิม สำนักงานใหญ่จะมอบอำนาจให้ผู้จัดการสาขาแต่ละสาขามีอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อได้ทันทีโดยไม่ต้องขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ก่อน

ในภาวะที่เศรษฐกิจขยายตัว สภาพคล่องในระบบมีสูง สถาบันการเงินมีการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ระบบจำนวนมาก ฝ่ายครัวเรือนมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ฝ่ายธุรกิจต้องการเงินทุนเพื่อนำไปขยายกิจการ ธนาคารหรือสถาบันการเงินก็พยายามเร่งปล่อยสินเชื่อเพิ่ม เมื่อธนาคารต้องการปล่อยสินเชื่อเพิ่มก็จะมีแผนงานและคำสั่งให้แต่ละสาขาเร่งขยายสินเชื่อ โดยกำหนดเป็นเป้าหมาย สาขาที่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ตามเป้าหมายก็จะได้รับคะแนนผลงานประเมินสาขาเพิ่ม ในจุดนี้เองเมื่อแต่ละสาขาได้รับเป้าหมายให้เร่งขยายสินเชื่อ การแข่งขันแย่งชิงลูกค้าก็เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการคัดเลือกลูกค้าก็ไม่คำนึงถึงคุณภาพมากนัก บางครั้งมีการเอื้อประโยชน์ ให้การช่วยเหลือลูกค้าโดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์การวิเคราะห์สินเชื่อที่ถูกต้อง บางครั้งก็มีการเสนอสินเชื่อให้กับลูกค้าทั้งที่ลูกค้ายานั้นไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนเพิ่ม เพื่อให้ได้ลูกค้าโดยไม่สนใจว่าลูกค้าจะนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เมื่อธนาคารแข่งขันการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ระบบจำนวนมาก ทำให้ทั้งฝ่ายครัวเรือนและฝ่ายธุรกิจมีสภาพคล่องเกินความจำเป็น และมีการนำเป็นถึงกำไรในที่ดินและตลาดหุ้น ส่งผลให้ภาวะตลาดหุ้นขยายตัวและราคาที่ดินปรับตัวสูงขึ้น เมื่อภาวะเศรษฐกิจหดตัวกำลังซื้อของประชาชนลดลง รายได้ของทั้งฝ่ายครัวเรือนและฝ่ายธุรกิจลดลง ส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ปริมาณหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ก็จะเพิ่มขึ้นตามมา

นอกจากนี้จากผลของการวิเคราะห์หลักประกันที่ไม่ละเอียดพอ มีการประเมินราคาหลักประกันสูงกว่ามูลค่าที่แท้จริง ทำให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อเกินมูลค่าของหลักประกัน เมื่อลูกหนี้ได้รับสินเชื่อไปแล้ว ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจหดตัว มูลค่าหลักประกันของลูกหนี้ก็จะเสื่อมค่าลงจน

บางครั้งไม่คุ้มมูลหนี้ที่มีอยู่ ในช่วงนี้เองที่ลูกหนี้เริ่มไม่เต็มใจที่จะชำระหนี้คืนธนาคาร เพราะเห็นว่าหลักประกันของตนเองมีค่าน้อยลง ลูกหนี้หลายรายก็จะปล่อยให้ธนาคารฟ้องร้องดำเนินคดียึดทรัพย์ไป แล้วตัวลูกหนี้ก็จะไปหาซื้อหลักประกันแปลงใหม่ที่มีมูลค่าคุ้มกว่ามูลค่าหลักประกันที่ทิ้งไป

ในด้านการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ หากลูกหนี้ให้ข้อมูลเพื่อพิจารณาสินเชื่อที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้ธนาคารอนุมัติสินเชื่อให้กับตนเอง เจ้าหน้าที่สินเชื่อที่ขาดความระมัดระวังรอบคอบในการพิจารณา หรือให้การช่วยเหลือลูกค้ำเป็นการส่วนตัว ต่อไปก็จะประสบปัญหากลายเป็นลูกหนี้มีปัญหามาในที่สุด